

EXERCICI 4

1. En la pàgina següent trobaràs un text de Sant Tomàs d'Aquino (una part en verd, i l'altra vermella), i en la darrera, un comentari sobre el text en verd. En aquest comentari llegiràs una part en cursiva, i una altra en negreta. La part en cursiva és propiament el comentari, i en ell manquen els 10 termes següents (espais vermells amb un nombre):

Déu existeix
Aristotèlic
Éssers
Incorporeïtat
Evidència
existeix
Escolàstica
Teocèntric/a
Religió
Sant Tomàs

Cadascun d'ells ha d'ocupar un lloc i només un en el text. Indica'l en la següent taula seguint la numeració del text:

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

2. A continuació, fixa't en la part en negreta. Has de desenvolupar per escrit el que s'indica que manca en el comentari, fer-ho amb claredat i precisió, i amb tota l'extensió necessària segons el que es diu en cada parèntesi. N'hi ha cinc. Per tant, has de fer cinc redaccions, numerades respectivament segons l'ordre dels cinc parèntesis de negretes del comentari del text.

3. La tercera tasca que has de realitzar és una opinió personal raonada del que Sant Tomàs exposa en la part en verd del text. La comprensió del text, evidentment, pot aprofitar-se del que apareix en el comentari que has treballat anteriorment (no es pot opinar sobre allò que no s'entén...)

4. Finalment, analitza la part en vermell. En aquesta trobaràs tres comentaris de Sant Tomàs envers les demostracions de l'existència de Déu. En el segon i en el tercer s'hi refereix a determinades proves de l'existència de Déu; de quines es tracta? Justifica la teva resposta.

Santo Tomàs de Aquino

Suma teológica

Parte I, cuestión 2, artículo 1:

“La existencia de Dios, ¿es evidente o no es evidente por sí misma?

...

Respondo: La evidencia de algo puede ser de dos modos. Uno, en sí misma y no para nosotros; otro, en sí misma y para nosotros. Así, una proposición es evidente por sí misma cuando el predicado está incluido en el concepto del sujeto, como *el hombre es animal*, ya que el predicado *animal* está incluido en el concepto de hombre. De este modo, si todos conocieran en qué consiste el predicado y en qué el sujeto, la proposición sería evidente para todos. Esto es lo que sucede con los primeros principios de la demostración, pues sus términos como “ser”, “no ser”, “todo” y “parte”, y otros parecidos, son tan comunes que nadie los ignora.

Por el contrario, si algunos no conocen en qué consiste el predicado y en qué el sujeto, la proposición será evidente en sí misma, pero no lo será para los que desconocen en qué consiste el predicado y en qué el sujeto de la proposición. Así ocurre, como dice Boecio, que hay conceptos del espíritu comunes para todos y evidentes por sí mismos que sólo comprenden los sabios, por ejemplo, *lo incorpóreo no ocupa lugar*.

Por consiguiente, digo: La proposición *Dios existe*, considerada en sí misma, es evidente por sí misma, ya que en ella sujeto y predicado son lo mismo, pues Dios es su mismo ser, como veremos. Pero, puesto que no sabemos en qué consiste Dios, para nosotros no es evidente, sino que necesitamos demostrarlo a través de aquello que es más evidente para nosotros y menos por su naturaleza, esto es, por los efectos.

...

1. Conocer de un modo general y no sin confusión que Dios existe, está impreso en nuestra naturaleza en el sentido de que Dios es la felicidad del hombre; puesto que el hombre por naturaleza quiere ser feliz, por naturaleza conoce lo que por naturaleza desea. Pero a esto no se le puede llamar exactamente conocer que Dios existe; como, por ejemplo, saber que alguien viene no es saber que Pedro viene aunque sea Pedro el que viene. De hecho, muchos piensan que el bien perfecto del hombre, que es la bienaventuranza, consiste en la riqueza; otros, lo colocan en el placer; otros, en cualquier otra cosa.

2. Es probable que quien oiga la palabra *Dios* no entienda que con ella se expresa lo más inmenso que se pueda pensar, pues de hecho algunos creyeron que Dios era cuerpo. No obstante, aun suponiendo que alguien entienda el significado de lo que con la palabra *Dios* se dice, sin embargo no se sigue que entienda que lo que significa este nombre se dé en la realidad, sino tan sólo en la comprensión del entendimiento. Tampoco se puede deducir que exista en la realidad, a no ser que se presuponga que en la realidad hay algo tal que no puede pensarse algo mayor que ello. Y esto no es aceptado por los que sostienen que Dios no existe.

3. La verdad en general existe, es evidente por sí misma; pero que exista la verdad absoluta, esto no es evidente para nosotros. Y por ello no puede aducirse verdad absoluta alguna para demostrar la existencia de Dios.

Comentari text Sant Tomàs.

“Aquest text el situem en el centre de tota la tradició cristiana medieval, ja que el seu autor és la figura més important d'aquest període, i la temàtica que tracta és el tema fonamental d'una època que caracteritzem com a ...1..., és a dir, on Déu és el centre de les controvèrsies i les preocupacions teòriques en filosofia (comparar amb l'època immediatament anterior, Hel·lenisme-Roma).

El text s'inicia amb la tesi de l'evidència de l'enunciat “Déu existeix”, tot distingint entre dos tipus d'evidència: la que anomena “en si mateixa”, i la que descriu com a evidència “per a nosaltres”. Respecte a la sentència que ens interessa, “Déu existeix”, en afirmar que és evident en si mateixa, el que això significa és que no hi ha cap possibilitat per la qual l'ens diví no sigui o no existeixi (la forma concreta d'explicar aquesta circumstància de caire lògic és la de mostrar-nos, amb exemples clars, que en un enunciat d'aquesta naturalesa el predicat està inclòs en el subjecte de l'oració). A partir d'aquest inici contundent, podem dir que el text pretén que la base de la filosofia, i del que en l'època té la mateixa o més força intel·lectual i vital, la ...2..., quedi assentada de bon principi en el que és el filòsof més rellevant de la cultura cristiana de tots el temps, ...3... (Resumir la perspectiva històrica d'aquesta darrera afirmació, fent referència al problema de la compatibilitat entre fe i raó al llarg de la història de la filosofia medieval)

Ara bé, el que esdevé important des del punt de vista filosòfic és el plantejament exposat en el text pel qual “Déu existeix” no és una proposició evident per a nosaltres. En relació directa amb aquest punt, apareix el segon exemple del text, “allò incorpori no ocupa un lloc”, que seria evident però només en si mateix, no per als que no som savis i no dominem els conceptes ...4..., de lloc, etc,...

El punt fort sobre el qual giraria el text seria la conclusió implícita segons la qual, en el cas de “Déu existeix”, com que ningú no coneix amb precisió la naturalesa divina, no hi ha ningú que pugui copsar la inclusió del predicat ...5... en el subjecte Déu (no podem incloure una cosa en una altra si no sabem o no coneixem els termes de la inclusió: seria com incloure un vegetal en el conjunt de les fruites només sabent que és un vegetal); en altres paraules, ningú no pot notar ...6... (fenomen lligat a la facultat racional i no a la fe o al misticisme) de “Déu existeix”.

El que se'n deriva de tot aquest plantejament és la conclusió explícita final del text: “necessitem demostrar-ho”, tot referint-se a “...7...”.

Hi ha, però, un afegit final cabdal: “per allò que és més evident per a nosaltres, pels seus efectes”. Amb aquest gir sobre el tipus de prova que es necessita, l'autor sintetitza l'essència de les seves vies per a la demostració de l'existència de Déu. I no només fa un apunt molt ben triat, sinó que al mateix temps s'oposa al que tradicionalment havia estat la prova de l'existència de Déu més consolidada filosòficament parlant (aquí explicar l'argument ontològic de Sant Anselm, i fer notar que no és un argument que arrenqui dels efectes, és a dir, distingir entre proves a posteriori –Sant Tomàs- i proves a priori –Sant Anselm-. També és pot fer una referència i/o breu explicació de la prova de Sant Agustí).

Les proves de Sant Tomàs són de clar signe ...8... (explicar-ne l'estructura, com a mínim), i un cop establertes, el que cobra coherència és el desenvolupament de la metafísica tomista, on es definiran els diversos ...9... que componen la realitat de la creació divina o del conjunt dels ens segons un esquema en el qual es tornen a recuperar els esquemes aristotèlics que tant i amb tanta coherència va aprofitar el teòleg més brillant de ...10... (Finalment, resumir la metafísica de Sant Tomàs, on ha de quedar clar que l'essència de Déu coincideix amb la seva existència, i que d'aquesta manera lliguem l'estructura metafísica de la realitat amb la conclusió principal del text que hem analitzat)